

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

435. Quænam sint pænæ legitimè electorum citra necessitatem aut concessionem à c. nihil. administrantium ante confirmationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

Questio 432. An. & quales ampliationes patiantur cit. c. nihil. sive an ergo etiam vi dicti cap. ea potestas administrandi ante confirmationem competat quoque iis Prælati extra casum necessitatis, seu ubi nullum adest periculum damni Ecclesie nascituri; item num competat quoque Prælati aliis Papæ immediate non subiectis; quin & postulatis?

1. Respondeo ad primum affirmative; eò quod sufficiat ad permanentiam legis, quod ratio in lege expressa communiter, & in plerisque casibus locum habeat, & non cesset dispositio legis, et si ea ratio in uno alterove casu particulari cesset, ut QD. communiter. Pirh. loc. cit. n. 298. Laym. in cap. nihil. n. 7. citantes Gl. in idem. c. v. administrant. & Innoc. n. 2. contra Imol. ibid. n. 6. Atque ita tales Prælatis ea agere & exercere posse, quæ dilationem patiuntur, v. g. obedientiam à subditis, fidelitatem à vassallis recipere, traduntur iidem; eò quod in cit. c. nihil. huiusmodi prælati potestas administrandi in temporalibus & spiritualibus concedatur absolute sine ulla limitatione, excepta solum facultate alienandi, quæ exceptio confirmat potestatem concessam in omnibus aliis casibus non exceptis.

2. Respondeo ad secundum, probabile esse, constitutionem cit. cap. nihil. locum quoque habere in aliis Prælati; immediate non Papæ, sed Episcopo vel Archi-Episcopo subiectis quod ad accipiendam confirmationem; ita ut & hi legitime electi ante confirmationem in spiritualibus & temporalibus liberè administrare possint, si propter longam itineris distantiam, vel aliud impedimentum intra breve tempus confirmationem obtinere nequeant; eò quod ratio, ob quam in dicto cap. ea potestas conceditur prælati immediate Papæ subiectis, eadem locum habeat in Prælati Episcopo vel Archi-Episcopo subiectis; ne scilicet grave detrimentum inferatur Ecclesie, si Prælati ad eas electi longo tempore administrare nequeant. Et causa, cur solorum Prælatorum Papæ subiectorum, & non etiam horum ei non subiectorum immediate, in cap. nihil. fiat mentio, ea tantum sit, quod in iis Prælati Papæ subiectis huiusmodi casus distantia à Curia frequentius occurrat; Et licet constitutio illa c. nihil. à jure communi exorbitet, quatenus administrationem indulget, principalior tamen ratione censenda sit favorabilis, quatenus favorem & utilitatem Ecclesiarum spectat, adeoque propter identitatem rationis inserta hanc extensionem mereatur. Laym. loc. cit. n. 9. Pirh. loc. cit. n. 299. citantes Abb. in c. nihil. n. 9. contra Gl. ibidem. v. administrant. & But. n. 26.

3. Respondeo ad tertium: postulati tamen, etiam in concordia consentientibus ad unum omnibus, licet valde remota sint à Curia, & Papæ subiecti, nullatenus, nec vi dicti textus, nec alterius administrare possunt ante acceptatam eorum à Papæ postulationem; eò quod per postulationem postulato jus nullum quærat; adeoque nec actio competat, utpote quæ, ut dicitur ad initium institutionum, est jus petenda ejus rei, quæ ei ex iustitia debetur. Cujus contrarium est in electione, per quam quæritur electo jus ad prælaturam, & actio petendi confirmationem debetur, adeoque et si in aliquibus postulatio equiparetur electioni, in pluribus tamen, & in hoc præcipue puncto ab ea dif-

ferat. Laym. loc. cit. n. 8. Pirh. n. 302. citantes Abb. in c. nihil. n. 7. Innoc. ibid. ad init.

Questio 433. Quid si igitur postea ob defectum repertum rescindatur electio talis electi administrantis ex concessione c. nihil. an gesta per illum adhuc manebunt valida?

Respondeo: si electio talis sit, quæ non ipso jure fuerit irrita, sed solum per sententiam irritari potuit, v. g. si aliquis habentium jus eligendi contempserit, & eò petente rescissa est electio, gesta ab illo valida sunt & manent. Si verò electio ipso jure fuit invalida, non valebunt ab eo gesta, si defectus fuit manifestus, seu publicè notus. Valebunt verò, ubi defectus (subintellige tempore gestorum) fuit occultus & publicè ignotus. Laym. ad c. nihil. n. 10. & ex eo Pirh. loc. cit. n. 300. citans Gl. in c. nihil. v. administrant. Innoc. ibid. n. 3. Abb. n. 11. Idque quia in tali casu administravit de licentia & auctoritate Superioris, & hujus can. concurrente publicè, eaque probabili ignorantia defectus pendens ex jure positivo, adeoque supplebilis per Superiorem. AA. iidem. Idemque dicendum de casu, in quo electus jam stabiliter confirmationem accepisset, quæ dein ob deprehensum defectum occultum rescindatur; nempe gesta à tali ante hanc rescissionem valere. Pirh. Laym. ll. cit. citantes But. in cit. c. nihil. n. 39.

Questio 434. Vtrum legitime electus ante confirmationem accipere possit possessionem; & num electus in vim cit. cap. nihil. administrans ante confirmationem per hoc sit in possessione Prælaturæ?

1. Respondeo ad primum negativè; possessio enim, & specialiter quidem in beneficiabilibus supponit titulum seu canonicam institutionem. Argumento reg. 1. in 6. per solam autem electionem non acquiritur titulus beneficii, aut quasi dominium illius; sed per subsequentem à Superiore datam confirmationem. Laym. ad cit. c. nihil. n. 11. & ex eo Pirh. de elect. n. 300.

2. Respondeo ad secundum: talis administrans ex concessione c. nihil. ante confirmationem est in quasi possessione; quia prælaturam quasi suam, seu quasi jus in ea habens tenet. Idque non tantum ob canonicam electionem, ex qua ei nata actio, ut confirmetur (qui autem actionem habet, quasi rem ipsam habere videtur, reg. 15. ff. juncta Gl. sed etiam ob canonis Nihil assistentiam, tribuentis ei plenam administrationem, perinde ac si esset prælatus confirmatus, excepta tantum potestate alienandi. Quæ quasi possessio, casu quo electus confirmetur, corroborabitur; casu quo verò fuerit cassata, ab electo tollitur. Gl. in cit. c. nihil. v. administrant. Laym. & Pirh. ll. cit.

Questio 435. Quenam sint pœne legitime electorum citra necessitatem, aut concessionem à cit. c. nihil. administrantium ante confirmationem?

1. Respondeo primò: in pœnam usurpatæ illius administrationis ante confirmationem vi c. qualiter, de elect. ipso facto irrita existit ejus electio, privatæque ipso jure quæsito ei jure per electionem; et si ad hoc opus sit sententiâ declarato-

riâ, & executione Judicis, juxta Laym. in c. avaritia. de elect. in 6. n. 2. Ita ut dictus canon qualiter sit canon lata sententiâ, & quod in eo dicitur, electionem irritandam esse, id ita sit accipiendum, quod sit irrita declaranda. Adeoque per c. avaritia. non augeatur hæc pœna, sed eadem extendatur etiam ad eos, qui quaesito colore, seu prætextu, v. g. œconomi administrant. Quam Laymanni sententiam & interpretationem, et si novam dicat Pirh. ad tit. de elect. n. 292. ait tamen, non esse improbabilem. Eiq̄ue expresse favet Tamb. de jure Abb. tom. 1. d. 6. q. 1. n. 4. ubi ait, dispositionem c. avaritia. quod ad privationem ipso jure incurrandam procedere etiam, quando quis simpliciter, & absque ullo quaesito colore administrat, pro quo citat Gl. in c. avaritia. v. privatos. Abb. in c. qualiter. n. 4. Cresc. decis. 6. n. 16. de jurep.

2. E contra tenet communior, quam sequitur Pass. cit. c. 33. n. 37. Pirh. cit. n. 292. citans pro hac sententia Jo. And. Jo. Monach. Lott. l. 3. q. 17. n. 305. juncto n. 307. dictum c. qualiter. esse solum sententiâ ferendâ, & in eo constitui solum, quod electio ejus sit cassanda, & ipse jure per illam quaesito sit privandus; adeoque per c. avaritia. utpote statuens pro pœna privationem omnis juris per electionem quaesito ipso jure incurrandam ab iis, qui colore quaesito sub nomine œconomi aut procuratoris similive titulo ministeriali administrare præsumunt ante confirmationem distari pœnam majorem, quam quæ statuitur in c. qualiter. Idque merito, cum gravius puniendi sint; quia in fraudem legis, nempe cit. c. qualiter. id agant. Ita ut per c. avaritia. non corrigatur jus illud antiquum (quod sine necessitate corrigi non debet) dum secundum hanc sententiam etiam administrans simpliciter nullo tali colore quaesito, non ipso jure sit privatus, sed per sententiam privandus jure quaesito per electionem.

3. Respondeo secundo, ut inret privatio illa ipso jure, requiritur in administrante præsumptio seu temeritas, malitia & dolus, uti hæc tria exprimuntur in dicto canone avaritia. constituto ad occurrendum fraudibus & malitiis; dum dicitur: exquiritis fraudibus: Item non sit malitiis hominum indulgendum: immiscere præsumant. Pass. ad n. 37. Lott. l. 3. q. 17. n. 303. ubi: tota hæc actio regulanda secundum rationem conceptæ fraudis ex temeritate electi. Quapropter jam, ut ait Idem Lott. n. 305. justificato simplici facto administrationis ante confirmationem (quod poterat procedere sine speciali malitia & dolo ex simplicitate) licet consequatur electionem esse cassandam ex dispositione cap. qualiter. at minimè cassatam seu irritam ipso jure dispositione cap. avaritia. nisi ostendatur, electum superinduxisse personam œconomi, aut procuratoris, aut alium similem colorem; super hoc enim facto lex fundat præsumptionem fraudis, concilio illo generali, ex quo desumptus hic canon, contemplante affectionem hanc veluti fraudis argumentum. Unde jam etiam, licet dictus canon avaritia. sit lata sententiâ, & vi illius administrans sub prætextu œconomi similive titulo & colore quaesito eo ipso privatus sit, ita ut jam opus non sit sententiâ hominis (intellige ad irrogandam hanc privationem & cassandam electionem, ut prius; vi nimirum cit. c. qualiter.) sed ipso jure resolvatur totum illud jus quaesitum per electionem; opus tamen adhuc est præviâ sententiâ declaratoriâ super hujusmodi facto qualificato, nimirum administra-

tione cum malitia, fraude & præsumptione; siquidem ad pœnam incurrandam non sufficit factum, sed requiritur qualitas facti, uti contingit in præfenti, necessaria est sententiâ Judicis, quæ utrumque, nempe & factum & qualitatem ejus comprehendat, & non sufficit docere de facto, nisi etiam doceatur de qualitate, quæ est fundamentum dispositionis. Tamb. de jure Abb. tom. 1. d. 6. q. 1. à n. 16. Pass. cit. n. 37. Lott. loc. cit. n. 303. & 304. citantes Tiraq. de retract. lignag. § 8. gl. 7. n. 1. Paris. cons. 152. n. 5. vol. 4. Socin. Jun. conf. 22. n. 2. l. 1. juxta qua-

4. Respondeo tertio: à dicta pœna statuta in c. avaritia. excusare causam quamlibet, quamvis injustam & fatuam, modò excludat dolum. Lott. l. 2. q. 13. n. 8. & 9. ubi: procedit hæc pœna, nisi profertur titulus, unde nascatur fides, vel afferatur excusatio colorata; cum in materia pœnali quilibet causa excuset. Gl. in l. 1. §. ult. v. judicium. ff. si quis dicenti, Barb. juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 247. Pass. cit. n. 37. citans eundem Barbof. in c. avaritia. n. 4. Item eam pœnam non incurrit electus ultra montes, administrans tantisper ante confirmationem sub nomine œconomi; uti & ille, qui jure speciali vel consuetudine deputatus jam fuerat ante electionem in œconomum. Lott. cit. q. 17. à nu. 308. juxta dicta supra ad quaest. an electus ut œconomus administrare queat ante confirmationem. Item qui deputatus quidem (intellige, etiam ex libero aliorum arbitrio, & non ex jure speciali) ad administrandum sub titulo œconomi similive, non tamen se administrationi actu immiscuit; cum ad dictam pœnam incurrandam non sufficiat sola possessio vel constitutio in œconomum vel procuratorem; sed requiratur realis administratio, & perceptio fructuum; quia constitutio puniens facientem, non censetur lata in eum, qui se parat ad faciendum; & verba legis pœnalis debent intelligi cum effectu. Tamb. loc. cit. citans Gl. in c. avaritia. v. eo ipso. Archid. n. 4. Abb. in c. qualiter. n. 1. Put. decis. 45. l. 5. Laym. in c. avaritia. n. 3. Pirh. ad tit. de elect. n. 292. not. 4. citans insuper Gl. hic. v. privatos. Franc. n. 8. Alias limitationes plures vide supra, ubi, an textus ille c. avaritia. sit universalis. De cetero vera non videtur illa limitatio, quam assert Barbof. juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 248. quod procedat pœna illa solum contra eos, qui administrationi se ingerunt, non curando de confirmatione, ne se submittant periculo cassationis; cum tangat etiam eos, qui est petierint, interea tamen, dum expectant confirmationem, administrant.

5. E contra primò incurri adhuc dictam pœnam ab administrante post confirmationem quidem, sed nullam, dum proponitur excusatio ex errore juris; tectus si ex errore facti, siue dum administrans ob ignorantiam juris credit eam esse validam; tectus, si illud credit ob ignorantiam facti, tenent Tamb. loc. cit. n. 8. & 9. cum Gl. in c. fin. v. inanes. de elect. in 6. Gemm. in c. avaritia. n. 7. Franc. n. 4. in fine. Gabr. conf. 199. n. 5. l. 1. Marefch. var. resol. l. 2. c. 35. num. 50. in fine. & Rota in Bracharenf. paroch. 13. Jun. 1605. & in Benevent. Vicaria. 18. Jun. 1617. ad quos accedunt Castell. de elect. c. 14. n. 14. Lavor. de elect. c. 25. n. 68. Citati à Pass. Item Lott. l. 3. q. 17. n. 316. & l. 2. q. 13. n. 10. & 11. ubi: quod dictum est de quacunque causa colorata, referendum est ad causam erroris in facto, non autem ad causam erroris in jure. Quin & idem esse de errore in jure, quod de errore in facto, dum jus est valde dubium, confurgente hæc dubietate aut ex mixtura facti, aut ex opi-

nionum conflictu, tenent iidem Tamb. loc. cit. & Lott. cit. q. 13. n. 12. citantes Marefch, var. resol. h. 2. c. 35. n. 50.

6. Contrarium tamen etiam probabiliter, si non probabilius, ob rationem, quam asfert, censet Pass. cit. c. 33. n. 19. nempe in casu confirmationis nullius non incurri dictas penas *cap. avaritia*, ubi administrans eam validam credit, sive id credat errando in iure, sive errando in facto; adeoque sive ea à parte rei sit invalida ex jurisdictionis defectu in confirmante, sive ex defectu & omissione citationis faciendæ. Tum quia etiam administrantem ante confirmationem ignorantia & qualibet causa excusat, ut dictum, à penis *cit. capitis*: tum quia non sufficit sola intrusio ad illas incurrendas; sed requiritur etiam temeritas, à qua talem liberat dicta ignorantia, sive facti, sive iuris; ac denique quia pœna illa in *c. avaritia*, lata est contra administrantes ante confirmationem; non verò contra administrantes post illam, etsi nullam; pœnæ autem ad diversos casus non sunt extendendæ.

7. Secundò etiam incurritur dicta pœna *c. avaritia*, quando appellatum est à confirmatione, & nihilominus electus confirmatus, non attendit legitimam appellationem attentans administrat. Tamb. loc. cit. q. 11. Lott. loc. cit. n. 312. Pass. cit. n. 19. cum Gl. in *c. avaritia*, v. *confirmetur*; cum enim appellatio legitima suspendat effectum confirmationis, talis re ipsa confirmatus non est. Pass. loc. cit. ad 6. que si in vim talis confirmationis, cuius effectus est suspensus, cepisset administrare, non excluderetur adhuc fraus, sed censeretur adhuc quæsisse colorem. Lott. loc. cit. Verùm hæc intelligenda de confirmatione judiciali, seu obtrata in formali iudicio, scilicet vocatis vocandis, & iis comparentibus & opponentibus; siquidem, si nullo tali comparente, Superior confirmavit sine contradictione, etsi de cetero interposita fuerit à tertio non vocato, nec existente in iudicio, appellatio hæc, utpote extrajudicialis, non impedit effectum confirmationis, sed eâ non obstantè, dabitur possessio, & possessor administrabit. Lott. loc. cit. n. 313. & 314. Tamb. cit. n. 11. citans Gemin. in *c. avaritia*, n. 7. Butrio. n. 7. & seg. Lap. n. 2. q. 4. c. Quin & ait Pass. loc. cit. dici posse quoque oppositum; nempe non incurri dictas penas ab administrante post appellationem à confirmatione, non tantum ubi appellatio est extrajudicialis, sed etiam absolutè; eò quòd talis adhuc administrat, non ex vi solius electionis (quod est id, quod prohibetur in *c. avaritia*.) sed ex vi confirmationis; pro quo citat Seraph. decis. 1238. n. 9.

8. Tertio, quod notandum, pœna illa incurritur per unicum actum perfectum & consummatum administrationis. Pass. cit. c. 33. n. 21. Barbof. juris Eccles. l. 1. c. 19. n. 247. Lott. l. 2. q. 13. n. 8. Dicitur autem actus perfectus & consummatum, non ex instrumentali possessione, sed ex actuali possessione fructuum, sive temporalium, sive spiritualium, v. g. per exactionem & præstationem juramenti. Lott. loc. cit. n. 7. Pass. loc. cit. Barbof. loc. cit. citans Gabr. conf. 199. num. 4. l. 1. Put. decis. 45. lib. 3. Rotam decis. 83. n. 3. & 6. p. 3. l. 3. divers.

* *

Questio 436. An præter hanc pœnam privationis juris quæsitæ eo ipso iure inductam propter administrationem usurpatam ante confirmationem incurrat quoque & alia pœna, nempe privatio aliorum beneficiorum ab eo habitorum, & inhabilitas ad beneficia?

1. **R**espondeo primò: tamen non habitâ confirmatione (idem est de institutione, juxta Tamb. Lott. ceterosque AA. illos supra citatos) miscentis se administrationi cassatâ electione ipso iure, vel per sententiam, prout is immiscuit se simpliciter vel colore quæsitæ, vacet eo ipso beneficium, ad quod electus fuit talis, ut prius, ac quasi nulla facta fuisset electio aut præsentatio, illudque juxta Tamb. loc. cit. num. 14. & Lott. l. 2. q. 13. n. 15. impetrari possit vacans ut prius, nullâ etiam factâ mentione intrusionis in specie; cum sufficiat clausula: *amoto* (quod tamen intelligendum: non eligentibus de novo Electoribus, vel Patrono præsentante; cum non statim, ut dicitur postea, hoc ipso per talem electi ingestionem in administrationem tollatur quoque illis jus eligendi & præsentandi) non tamen in pœnam dictæ administrationis inducitur privatio reliquorum beneficiorum ab eo prius habitorum; cum neque verba, neque ratio dictæ decretalis *avaritia*, vel etiam *c. qualiter*, hoc inferant. Lott. cit. q. 13. num. 16. Tamb. n. 15. testantes, sic resolutum à Rota in *Murimense*, *Canonic. 14. Martii. 1603.*

2. Respondeo secundò, reddi tamen talem, qui in dictam decretalem commisit, in pœnam hujus delicti non solum ineligibilem ad eandem prælaturam, sed & ad alias prælaturas, vel beneficia, sive in eadem, sive in diversa existent Ecclesia, tenent Azor. p. 2. l. 3. c. 17. q. 14. Lott. cit. q. 13. n. 17. Tamb. loc. cit. n. 15. citantes Pet. de Baifio. *tr. de elect. p. 2. c. 8. n. 1. Menoch. de arb. cas. 403. n. 2. & 3. Verum tamen Pirh. ad tit. de elect. n. 290. not. 2. Puffl. c. n. 18. cum Abb. in *c. qualiter*, n. 8. etsi admittant hanc ad ea ineligibilitatem, cum tamen tradunt non oriri seu infligi (intellige inmediate) ratione illius administrationis usurpatæ; adeoque nec vi *c. qualiter*, aut *c. avaritia*, sed ratione cassationis electionis, dum vi *c. super eo. de elect.* rejectus semel ob vitium suum ab una electione, seu cujus semel rescissa electio ob vitium electi, redditur ineligibilis per alias electiones, seu ad nullam amplius prælaturam per electionem promoveri potest. Quin &, si Papa, ut Pirh. loc. cit. ex Abb. loc. cit. n. ult. talem semel rejectum promoveat ad prælaturam, ignorans vitium intrusionis, invalida erit promotio, quia subrepticia, nisi promotus vitium intrusionis expressisset.*

Questio 437. An, & qualiter legitime electus, qui ex potentia Principis secularis ingessit se administrationi ante confirmationem, incurrat dictam pœnam privationis juris quæsitæ per electionem, aut etiam aliam illam ineligibilitatis?

1. **R**espondeo primò, talem incurrare dictam pœnam vi *cap. qualiter*, vel *avaritia*, ipso iure vel per sententiam, prout administravit simpliciter, vel sub nomine economi, similive titulo ministrandi; vel etiam sub hoc ipso prætextu, nempe

P

in